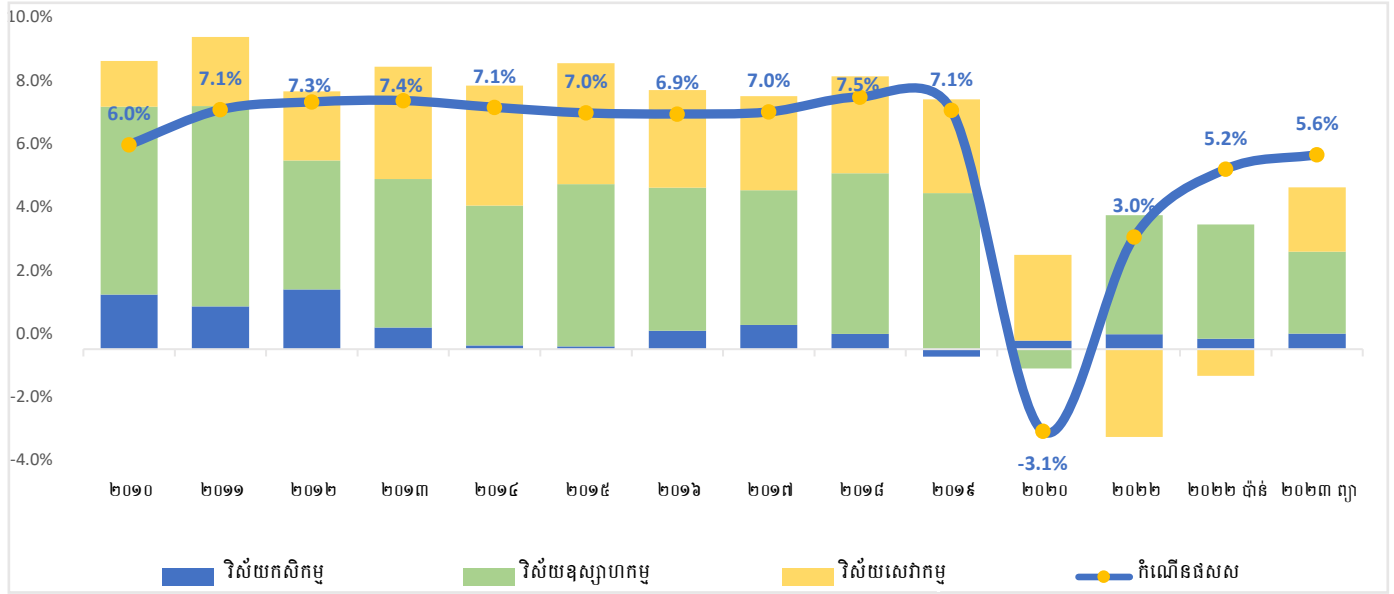

ការវាយតម្លៃ និងព្យាករណ៍នៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ឆ្នាំ ២០២២-២០២៣

ការវាយតម្លៃសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាចុងឆ្នាំ២០២២

ក្នុងឆ្នាំ ២០២២, សេដ្ឋកិច្ចសកលនៅបន្តរក្សាបានកំណើនវិជ្ជមាន ក្នុងអត្រាប្រមាណ ៣,៤% បើទោះបីជាទទួលរងផលប៉ះពាល់ ជាពិសេសពីភាពមិនអំណោយផលនៃកត្តាភូមិសាស្ត្រនយោបាយក្តី។ យ៉ាងណាមិញ សម្ភារៈកំណើនជាមូលដ្ឋានការថមថយដោយសារការផ្ទុះឡើង និងបន្តអស្ថិរភាពនៃសង្គ្រាមរវាងរុស្ស៊ី-អ៊ុយក្រែន ដែលធ្វើឱ្យមានការផុសចេញនូវនិន្នាការអវិជ្ជមានមួយចំនួន រួមមាន ការកើនឡើងសម្ពាធអតិផរណា ដោយសារការកើនឡើងយ៉ាងគំហុកនៃថ្លៃប្រេងអន្តរជាតិ និងទំនិញផ្សេងៗ ព្រមទាំងការរឹតបន្តឹងយ៉ាងឆាប់រហ័ស និងយូរជាងការរំពឹងទុកនៃគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុ ដើម្បីឆ្លើយតបការកើនឡើងល្បឿននៃសម្ពាធអតិផរណា ដែលបានបន្តបង្កប់នូវការរើបឡើងវិញនៃសេដ្ឋកិច្ចសកលពីវិបត្តិជំងឺកូវីដ-១៩។ បន្ថែមលើនេះ ការដាក់ចេញនូវគោលនយោបាយគ្មានកូវីដ (Zero covid policy) របស់ចិន ក៏បានបង្កឱ្យមានផលប៉ះពាល់ដល់ច្រវាក់ផ្គត់ផ្គង់សកលមួយកម្រិតថែមទៀត ជាពិសេសលើវិស័យវត្ថុធាតុដើម និងទំនិញ ក៏ដូចជាសកម្មភាពផលិតកម្ម ជាដើម។ បើទោះបីសេដ្ឋកិច្ចសកល និងតំបន់ប្រឈមនឹងភាពមិនប្រាកដប្រជាខ្ពស់ក្តី សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបានបន្តនិន្នាការកើនឡើង ជាមួយនឹងអត្រាកំណើន ៥,២% ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ធៀបនឹង ៣,០% ក្នុងឆ្នាំ ២០២១ ដែលបន្តគាំទ្រដោយតម្រូវការខាងក្រៅ និងទ្រទ្រង់ដល់កំណើនវិស័យឧស្សាហកម្ម (កាត់ដេរ និងកម្មន្តសាលាមិនមែនកាត់ដេរ)។ កំណើនជាមូលដ្ឋានសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២២ នេះ ក៏គាំទ្រផងដែរ ដោយការវិលត្រឡប់ទៅរកប្រក្រតីភាពឡើងវិញនៃសកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចក្នុងស្រុក ដែលធ្វើឱ្យវិស័យទេសចរណ៍ និងសេវាកម្មគាំទ្រដើមឡើងវិញលឿនជាងការរំពឹងទុក។ វិស័យឧស្សាហកម្មបន្តសម្រេចបានកំណើនល្អប្រសើរក្នុងអត្រា ៨,៣% ដោយសារការបន្តរក្សាបាននូវកំណើនរឹងមាំនៃអនុវិស័យកាត់ដេរ និងកម្មន្តសាលាមិនមែនកាត់ដេរ ខណៈដែលអនុវិស័យសំណង់នៅបន្តមានកំណើនទាប។ វិស័យសេវាកម្មដើមឡើងវិញក្នុងអត្រាកំណើន ៤,៦% គាំទ្រដោយការដើមឡើងវិញលឿនជាងការរំពឹងទុកនៃអនុវិស័យសណ្ឋាគារ និងភោជនីយដ្ឋាន។ វិស័យកសិកម្មនៅបន្តរក្សាបានកំណើនវិជ្ជមានក្នុងរង្វង់ ០,៧% បន្តគាំទ្រដោយអនុវិស័យចិញ្ចឹមសត្វ, អនុវិស័យដំណាំ (ដំឡូងមី

និងពោត) និងការងើបឡើងបន្តិចវិញនៃអនុវិស័យនេសាទ។ យ៉ាងណាមិញ, ការកើនឡើងថ្លៃធាតុចូលកសិកម្ម គួបផ្សំនឹង គោលនយោបាយគ្មានក្បួនវិធានរបស់ចិន ក៏បានបង្កផលប៉ះពាល់ដល់វិស័យនេះផងដែរ ។

ក្នុងបរិបទដែលសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាបានកំពុងងើបឡើងវិញនេះ ផលស ថ្លៃបច្ចុប្បន្ន បានកើនដល់ ១២០ ៩៨៩ ប៊ីលានរៀល ស្របពេលដែល ផលស សម្រាប់មនុស្សម្នាក់ ស្ថិតក្នុងរង្វង់ ១ ៧៨៤ ដុល្លារអាមេរិក។ អត្រាអតិផរណា ស្ថិតក្នុងកម្រិតគ្រប់គ្រងបាន ក្នុងអត្រា ៥,២% ក្នុងឆ្នាំ ២០២២ ដោយសារការកើនឡើងខ្ពស់នៃថ្លៃប្រេងអន្តរជាតិ និងថ្លៃទំនិញផ្សេងៗទៀត បណ្តាលមកពីការផ្ទុះ ឡើងនៃសង្គ្រាមរវាងរុស្ស៊ី និងអ៊ុយក្រែន។ ទន្ទឹមនេះ អត្រាប្តូរប្រាក់ បន្តមានស្ថិរភាពក្នុងរង្វង់ប្រមាណ ៤ ០៩០ រៀលក្នុងដុល្លារអាមេរិក។

ជាមួយគ្នានេះ សេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា ត្រូវបានរំពឹងថានឹងបន្តនិន្នាការកើនឡើង ក្នុងអត្រា ៥,៦% ក្នុងឆ្នាំ ២០២៣ ដែលទាបជាង ការរំពឹងទុកបន្តិច ប៉ុន្តែនៅតែជាកំណើនរឹងមាំបើធៀបនឹងបណ្តាប្រទេសក្នុងតំបន់។ កំណើនទាបជាងការរំពឹងទុកបន្តិចនេះ បណ្តាល មកពីការថមថយនៃអនុវិស័យកាត់ដេរ ខណៈដែលអនុវិស័យសណ្ឋាគារ និងភោជនីយដ្ឋាន និងសេវាកម្មគាំទ្រផ្សេងៗទៀត នៅបន្ត និន្នាការល្អប្រសើរ។ សម្ភារៈកំណើននៃវិស័យឧស្សាហកម្មរំពឹងថានឹងមានការថមថយ ជាពិសេសអនុវិស័យកាត់ដេរ ដោយសារការ រំពឹងទុកការថមថយនៃតម្រូវការសកល ដែលមួយផ្នែកធំជាបច្ច័យអវិជ្ជមាននៃការកើនឡើងសម្ពាធអតិផរណា និងការរឹតបន្តឹងឆាប់ រហ័ស និងយូរជាងការរំពឹងទុកនៃគោលនយោបាយរូបិយវត្ថុ ដែលជាវិបាកនៃសង្គ្រាមរវាងរុស្ស៊ី-អ៊ុយក្រែន។ ការណ៍នេះបានធ្វើឱ្យ ប៉ះពាល់ដល់សេដ្ឋកិច្ចសកល ជាពិសេសផ្នែកពាណិជ្ជកម្មសំខាន់ៗរបស់កម្ពុជា រួមមាន សហរដ្ឋអាមេរិក និងសហភាពអឺរ៉ុប ជាដើម។ ជាមួយគ្នានេះ អនុវិស័យសំណង់បន្តមានកំណើនទាបដោយសារការងើបឡើងវិញយឺតនៃវិស័យវិនិយោគពីបរទេស ខណៈដែលវិស័យ នេះនៅបន្តទ្រទ្រង់ដោយសកម្មភាពសំណង់ ជាពិសេសលំនៅឋានថ្លៃទាប និងនិន្នាការថ្មីពេលគឺសកម្មភាពសំណង់បម្រើឱ្យវិស័យ ឧស្សាហកម្ម និងសេវាកម្មក្នុងស្រុក ដូចជាឆាតក្រ និងអគារផ្សារទំនើប ជាដើម។ យ៉ាងណាមិញ, អនុវិស័យកម្មន្តសាលមិនមែន កាត់ដេរ នៅបន្តរក្សាបានកំណើនខ្ពស់ បើទោះបីប្រឈមនឹងការថមថយតម្រូវការសកលក្តី ដោយសារសក្តានុពលខ្ពស់នៃផលិតកម្ម បម្រើឱ្យការនាំចេញ ស្របពេលដែលផលិតកម្មបម្រើឱ្យទីផ្សារក្នុងស្រុកនៅបន្តនិន្នាការល្អប្រសើរ។ វិស័យសេវាកម្មបន្តកើនឡើង គាំទ្រដោយការបន្តងើបឡើងវិញនៃអនុវិស័យសណ្ឋាគារ និងភោជនីយដ្ឋាន និងសេវាកម្មគាំទ្រផ្សេងៗ ហើយនឹងចូលរួមចំណែក យ៉ាងសំខាន់ក្នុងការទ្រទ្រង់ដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចឆ្នាំ ២០២៣ នេះ។ វិស័យកសិកម្មបន្តនិន្នាការល្អប្រសើរ ដែលបន្តគាំទ្រដោយ អនុវិស័យដំណាំ រួមមានដំណាំស្រូវ និងដំណាំសាករប្បកម្មរួមផ្សំ, និន្នាការល្អប្រសើរនៃអនុវិស័យចិញ្ចឹមសត្វ ជាពិសេសផលិតកម្ម ជ្រូក និងការបន្តងើបឡើងវិញនៃអនុវិស័យនេសាទ។ ជាការពិត, ឥទ្ធិពលនៃសង្គ្រាមគួបផ្សំនឹងស្ថាភាពស្ថាម្យដែលសេសសល់ពីវិបត្តិ ជំងឺកូវីដ-១៩ ក៏បន្តបង្កជាផលប៉ះពាល់លើទិដ្ឋភាពសង្គម-សេដ្ឋកិច្ចរបស់កម្ពុជា ជាពិសេសក្រុមប្រជាជនងាយរងគ្រោះ។ ទោះជាយ៉ាង នេះក្តី, រាជរដ្ឋាភិបាលក៏បាននិងកំពុងបន្តអនុវត្តវិធានការអន្តរាគមន៍ ជាពិសេសការដាក់ចេញនូវកញ្ចប់អន្តរាគមន៍សម្រាប់គ្រួសារ ងាយរងហានិភ័យ ដោយសារការកើនឡើងអតិផរណា ដែលនឹងជួយកាត់បន្ថយផលប៉ះពាល់លើជីវភាពប្រជាជន ក៏ដូចជាទ្រទ្រង់ ដល់កំណើនសេដ្ឋកិច្ចសម្រាប់ឆ្នាំ ២០២៣ ជាមួយ។

ក្នុងបរិបទនេះ, ដើម្បីឆ្លើយតបនឹងនិន្នាការថ្មីៗ ក៏ដូចជាគ្រប់គ្រងហានិភ័យដែលអាចកើតមាន រាជរដ្ឋាភិបាលបាននិងកំពុងដាក់ឱ្យអនុវត្តនូវវិធានការអន្តរាគមន៍សមស្រប និងទាន់ពេលវេលា តាមរយៈការដាក់ចេញដោយប្រទាក់ក្រឡាផ្លូវគោលនយោបាយហិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ, គោលនយោបាយរូបិយវត្ថុ និងគោលនយោបាយជារចនាសម្ព័ន្ធ ដើម្បីសម្រេចឱ្យបាននូវការរក្សាលំនឹង និងជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច។ ចំពោះមុខ, រាជរដ្ឋាភិបាល បានដាក់ចេញនិងបន្តជំរុញការអនុវត្ត ក្របខណ្ឌយុទ្ធសាស្ត្រ និងកម្មវិធីស្តារ និងជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាក្នុងការរស់នៅជាមួយកូវីដ-១៩ តាមគន្លងប្រក្រតីភាពថ្មី សម្រាប់ឆ្នាំ ២០២១-២០២៣ ក្នុងគោលបំណងស្តារ និងពង្រឹងសក្តានុពលនៃចន្ទលកំណើនសេដ្ឋកិច្ចឱ្យរស់រវើក និងត្រឡប់ទៅកំណើនសក្តានុពលប្រកបដោយចីរភាព និងបរិយាប័ន្ន, ចាប់យកឱ្យបាននូវកាលានុវត្តភាពថ្មីៗដែលកំពុងលេចឡើង ស្របនឹងនិន្នាការតំបន់ និងសកល និងកសាងភាពធននៃសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច។

ជាមួយគ្នានេះ, ជាទិសដៅសម្រាប់រយៈពេលមធ្យម និងវែងខាងមុខ រាជរដ្ឋាភិបាលនៅបន្តការកែទម្រង់ជារចនាសម្ព័ន្ធ និងជាប្រព័ន្ធ ព្រមទាំងជំរុញពង្រឹងការកសាងភាពធននៃសេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គម ឱ្យកាន់តែរឹងមាំ និងមានភាពឆ្លើយតបខ្ពស់ ដោយផ្ដោតលើអាទិភាពចំនួន ៥ រួមមាន៖

- **បន្តពង្រឹងរដ្ឋបាលសាធារណៈ** តាមរយៈការបន្តកែទម្រង់ស្ថាប័នរដ្ឋ ដោយផ្ដោតលើការពង្រឹងសមត្ថភាព និងប្រសិទ្ធភាពក្នុងការអនុវត្តការងារ, ការសម្រិតសម្រាំងមន្ត្រីមានសមត្ថភាពខ្ពស់និងគុណវុឌ្ឍិ ព្រមទាំងការលើកកម្ពស់ការទទួលខុសត្រូវ និងភាពម្ចាស់ការរបស់ក្រសួង-ស្ថាប័ន ដើម្បីឈានទៅសម្រេចបានរដ្ឋបាលសាធារណៈស្អាតស្អំ, ឆ្លាតវៃ និងមានសមត្ថភាពខ្ពស់ ។
- **បន្តជំរុញការកសាងភាពធននៃសេដ្ឋកិច្ច** តាមរយៈការពន្លឿនការធ្វើពិពិធកម្មសេដ្ឋកិច្ច និងការលើកកម្ពស់ភាពប្រកួតប្រជែង ដោយផ្ដោតលើការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងនូវបរិយាកាសវិនិយោគ និងកិច្ចសម្រួលពាណិជ្ជកម្ម, ការជំរុញឌីជីថលបន្ថែមកម្មសង្គម-សេដ្ឋកិច្ច ទាំងវិស័យសាធារណៈ និងវិស័យឯកជន ជាពិសេសការកសាងហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធរូបវន្ត, ឡូជីស្ទិក, ថាមពល, បែតង និងឌីជីថល ប្រកបដោយគុណភាពខ្ពស់។
- **ពន្លឿនការកសាងភាពធននៃសង្គម និងប្រជាជន** តាមរយៈការបន្តអភិវឌ្ឍប្រព័ន្ធសុខាភិបាល និងប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ទាំងគុណភាព និងវិសាលភាព ដើម្បីត្រៀមខ្លួនឆ្លើយតបទៅនឹងវិបត្តិ ឬហានិភ័យនានា ដែលអាចកើតឡើងជាយថាហេតុនាពេលអនាគត ព្រមទាំងការបន្តអភិវឌ្ឍធនធានមនុស្ស ដោយផ្ដោតលើការពង្រឹងគុណភាពនៃវិស័យអប់រំ និងជំនាញបច្ចេកទេស ។
- **ជំរុញការកសាងភាពធននៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ** តាមរយៈការបន្តអភិវឌ្ឍហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធប្រព័ន្ធបច្ចេកវិទ្យាហិរញ្ញវត្ថុ និងសមត្ថភាពនៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុឱ្យកាន់តែមានពិពិធភាព, រឹងមាំ, ធន់នឹងវិបត្តិ និងប្រកបដោយបរិយាប័ន្ន ក្នុងការឆ្លើយតបទៅនឹងការប្រែប្រួលនៃស្ថានភាពសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម ដើម្បីដើរតួជាស្នូលក្នុងការទ្រទ្រង់សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចទាំងមូល ដោយផ្ដោតលើការធ្វើទំនើបកម្ម និងវិចារណកម្មប្រព័ន្ធគ្រប់គ្រងចំណាយថវិកា និងគ្រប់គ្រងបំណុលសាធារណៈឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព និងចីរភាព ព្រមទាំងការបន្តពង្រឹងប្រព័ន្ធត្រួតពិនិត្យ និងប្រព័ន្ធឆ្លើយតបនឹងវិបត្តិរបស់ធនាគារ ជាដើម។ ការពង្រឹងប្រព័ន្ធសុវត្ថិភាពហិរញ្ញវត្ថុ នឹងរួមចំណែកដល់ការបង្កើនប្រសិទ្ធភាពនៃការតាមដាន

និងត្រួតពិនិត្យម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ, ការពង្រឹងការគ្រប់គ្រងវិបត្តិ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការដើម្បីធានាស្ថិរភាព
ហិរញ្ញវត្ថុ និងភាពធន់នៃប្រព័ន្ធហិរញ្ញវត្ថុ។

- **ជំរុញការកសាងភាពធន់នៃបរិស្ថាន និងអាកាសធាតុ** តាមរយៈការបង្កើនសមត្ថភាពក្នុងការសម្របខ្លួនទៅនឹងការ
ប្រែប្រួលអាកាសធាតុ ដូចជាការឡើងកំដៅផែនដី និងការត្រៀមលក្ខណៈ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹងគ្រោះមហន្តរាយធម្មជាតិ
ផ្សេងៗដែលមិននឹកស្មានដល់។